

SANAT DÜNYASI

Yöneten: AYHAN TURAN

Unlü İcracılardan Portreler

LIBERACE

Konserleri esnasında her eserin çalınmasından önce dinleyicilerin kalbini fethetmesini biliyor

Yazan: Hill JONES

Bugüne dek Liberace'ten o kadar kabarcık sayıda eleştir meci ve gazeteci bahsetti ki gerçek sanatının esasını incelemenin zamanı geldi.

Liberace'in bir konserinde yazısını hazırlayan müzik eleştirmecisi derhâl ün kazanıyor. Oysa bu ünü sağlayan asıl Liberace'in kendisidir.

Liberace kaabiliyetli bir sanatkârdır. Fakat, sanatı müzik değil komedidir.

Liberace ile Hollywood'da geçirdiğim bir hafta piyanis ti yakinen tanımamı gerçek leştirdi.

Liberace'in esprileri bir kahkaha kaynağı idi. Debbie Reynolds bile şöyle diyor du. «Bob Hope ve Jack Benny Liberace'in kahkahalarından ilham almalı»

Liberace konserleri esnasın da her eserin çalınmasından önce dinleyicilerin kalbini fethediyordu. Örneğin şöyle diyordu. «Bu gece burada bulunan eleştirmecilere sesleniyorum. Bütün programı dinlemeye, sizleri samimiyetle davet ediyorum.» Veya, «Antrakta gikip evlerinize gi debilirsiniz ama sonra ben ne yaparım.

Liberace konserlerinde din leyicileri coşturur, bazı pa sajlarda el çırpmaları ile pi yanosuna katılmalarını ister. Amerika'nın en popüler mü zisyenlerinden biri olan Libe race'in çok cepheli bir san'at hayatı vardır. Televizyon, radyo programları, plâk dol

Bir bestecinin hayat hikâyesi

JOHANNES BRAHMS

Büyük sanatkar

40 YAŞINA GELİNCEYE KADAR SAKALI ÇIKMADIGINDAN BADEN - BADEN ŞEHRİNDE BİR GAZİNOYA ALINMAK İSTENMEMESİ ARKADAŞLARI ARASINDA HOŞ BİR MEVZU OLMUŞTU

Robert Schuman'ın kendi kızıyla müzik mecmuasına 1853te yazdığı bir yazıda Hamburg'dan gelen bir sanatçıyı övmekte ve ondan tehlikeli bir rakip diye bahsetmekteydi. Bu genç sanatçı Johannes Brahms'di.

O zaman henüz 20 yaşında olan Brahms ilk seyahatinin sonunda Schumann gibi bir bestecinin takdirini kazanmaktan fazlasıyla memnun olmuştu. İlk besteleri olan, bir Sonat ve Liedlerini kitap hâlinde bastırdıktan sonra Schumann'a göndererek yaşından umulmıyacak bir ciddiyetle şöyle yazmıştı: «İşte müzik dünyasına kabul edilmesini tamamiyle size borçlu olan ilk çocuklarım. Acaba onları hâlâ beğeniyor musunuz? Yeni şekillerle çok daha tertipli fakat korkak görünüyorlar. Onları böyle görmeye hâlâ alışamadım. Ailem ve hocalarım elde ettiğim başarıdan fazla-

siyle memnun ve mesutlar. Bütün bunları size borçluyum».

Bu başarıdan sonra çabuk ve parlak bir gelecek için bütün şartlar hazır gibi görünürken olaylar tamamen ters cereyan etmiş ve besteci kendisini hislerinin darmadağın olduğu bir felâketin ortasında bulmuştu.

Genç müzisyeni elinden tutarak yükseltmek isteyen Robert Schumann'ın uzun zamandan beri kendisini hissettiren hastalığı son hadde varmış ve bestecinin şuuru tamamen bozulmuştu. Schumann'ın karısı Clara Schumann, 8 inci çocuğuna hamileydi ve ümitsizlik içinde çırpınıyordu. Brahms kendisine büyük dostluk etmiş bir insanı yüzüstü bırakamazdı. Derhâl Dusseldorf'a koşan Brahms, Schumann'ın ölümü ne kadar Clara'ya maddî ve

manevî yardımında bulunarak büyük destek olmuştu. Bu arada gayet güzel ve çekici bir kadın olan Clara'ya karşı derin hisler beslemeye başlayan genç adam, Schumann toprağa verildikten sonra derhal Düsseldorf'tan ayrılmış ve bir zaman sonra Viyana'da yerleşmişti. Artık besteci için verimli ve başarılı bir çalışma hayatı başlıyordu. Yirmi yaşındayken narin yapılı, sarışın mavi gözlü Brahms'ın, bir gelişme bozukluğu yüzünden ince olan sesi ile bir genç kız gibi zarif olduğu belirtilmektedir. O zamanlar kar gibi yumuşak diye tasvir edilen karakteri zamanla, insanları ve dünyayı yakından tanıdıkça değişmiş, soğuk, kritik ve bencil olmuştu.

İsveçli yazar Josef Viktor Widman, Brahms'ın kendisinde bıraktığı ilk intibahı şöyle anlatmakta: «Brahms sadece fevkalâde piyano çalışıyla değil, şahsî görünüşüyle de çok kudretli kişiliğe sahip olan biri tesirini bırakıyor. muhteşem başı, geniş alni ve ateş saçan German tipi gözleri kişiliğinin sahtekar bir ruh taşıdığına canlı ifadesidir.»

O zaman 33 yaşında olan Brahms'ın bu şekilde anlatılmasında dikkatimizi çeken husus kendisinin sakalsız olmasıdır. Hemen hemen 40 yaşını geçinceye kadar sakalının çıkmaması yine bir gelişim bozukluğundan ileri gelmekteydi. O hâliyle çok genç görüldüğü için Brahms'ın bir gün Baden - Baden şehrinde bir gazinoya alınmak isten-

Bel Canto'nun sırrı

Yazan: Eugene Casselman
Çeviren: Necibe Helvacıoğlu

Gündümüzde 17. ve 18. yüzyılda kullanılan şarkı söyleme sanatını tartışmak müzik öğretmenlerinin ve şarkıcıların vakitlerini değerlendirdikleri en favori konulardan biridir. Bu asırlardaki şarkı sanatını incelemek de çok şey öğrenilebilmektedir. Dr. Burney ve Lord Mount Edgcombe gibi müzik tarih

Eski İtalyan Ekolünün üç büyük şahsiyeti - Porpora Mancini ve Tosi şarkı sanatının çürüdüğüne inanarak yeise kapılmışlardı. Onlardan önce ve daha sonra gelenler de aynı hislere bürünmüşlerdi. Bu tutumdan aşağıdaki ilginç sonuçları çıkartabiliriz: Gerçek şarkı sanatı bulunduğundan hemen sonra kaybedilmiştir. Mühtemmel olarak, derin

Sahne de çok sempatik.

24 yaşındaki baş dansör A. Dowell

Yazan: SAUL GOODMAN

Çekingen tavırlı Anthony Dowell yirmidört yaşında baş dansörlüğe yükselmiştir. Amerika ve Kanada turnelerinde trubunun Kraliyet Balesi için hazırlanmış her temsilinde rol alan Dowell bu sezon Lincoln Metropolitan Opera'sındaki Cinderella oyununu da Prens rolüne partöneri Antoinette Sidley eşliğinde de çıktı. Bu arada Swan Lake'te de oynadı.

Son Amerika turnesinden sonra heyecanlı günler birbirini takibetti. Londra Kraliyet Balesi sezonu kapatırken Dowell Albrecht ve Prens Siegfried oyunları ile seyircilerinin karşısına çıktı.

Bu başarılarından son derece memnun olan Dowell şöyle diyor: «Turnelerde her gün sürekli olarak dans etmek sanat gücümü artırıyor. rollerimi daha iyi benim siyebiliyorum. Oysa ki Londra'da haftada ancak birkaç oyuna çıkmak mümkün oluyor.»

Bir dansörün devamlı olarak çalışması gerektiğine inanan Dowell sorumluluklarını gerçek anlamı ile taşıyan bir sanatçıdır. Bugüne dek başarısını sistemli çalışması ile kazanmıştır.

Anthony aslen Londra'dır. Annesi dansetmeyi çok severdi. Çocuklarına da bu sevgiyi aşılamak istedi. Beş yaşında Anthony ilk dans derslerine başladı.

On yaşında iken Kraliyet Bale Okulunun giriş imtihanını kazandı. Katıldığı ilk bale topluluğu Sadler's Wells Opera Balesidir. 18 yaşına gelince arzu üzerine Kraliyet Balesine girdi. En önemli rolü Andree Howard'ın La Tete Etrange isimli eserindeki köylü çocuğu dansı idi.

İlk Amerikan turnesine 1963 te çıktı. 1965 teki başarılı turneler bunu takip etti.

Bu sezon Dowell, Song of Earth, Monotones 1 & 2, Les Deux ve Shadowplay gibi eserlerde baş dansları oynayacaktır.

Dowell modern, klasik, dramatik ve geleneksel her dans türünü büyük bir başarı ile yapabilen rakipsiz bir dansördür. Anthony daha da parlak bir geleceğe adımlarını atmaktadır.

devrede yetişen bestecilerin yazdıkları şarkılar 17. ve 18. yüzyıllardaki şarkı sanatının teknik bakımdan bugünkünden çok üstün olduğunu ortaya koymaktadır. Müzik oyunları ile süslü zengin bir şarkı ancak bir sopranodan dinliyebildiğimiz hâlde zamanın Baroque operasında bütün alto ve basların bu tür şarkı söylemeleri gerekli tutuldu.

RAVEL ANILIYOR

İstanbul Şehir Orkestrası 8 Ekim 1967 Pazar günü vereceği ilk konserinde programının büyük bir kısmını ünlü Fransız bestecisi Moris Ravel'e ayırmıştır. Ravel'in 30 uncu ölüm yıldönümü münasebetiyle düzenlenen bu programda orkestrayı Cemal Reşit Bey yönetecek Violonist Ayla Erduran solist olarak katılacaktır.

Ancak şarkıcılığın parlak olduğu bu devrin en zayıf noktası genellikle şarkı söyleme tekniğinin öğretiminde göze çarpmaktadır. D. A. Clippinger bu konuda şöyle demektedir. Başlangıçtan beri ses öğretmenleri «bel canto» sanatının kaybolduğunu ısrarla söylemişlerdi.

başlangıçtır. ve, doğrudan bu yana dek esasını bırakmadan aramaktayız.

Mr. Clippinger'in sözlerin de açıkladığı gibi bütün devirlerde iyilerin yanı sıra kötü öğretmenler de çıkmış; hat ta zaman zaman köhülerin sayısı iyilerinkini bastırmıştır.

Ünlü eski İtalyan Ekolünün geleneksel kültürü ne sillerce öğretmenler ve şarkıcılar tarafından günümüze dek gelmiştir. Bu bilgilerin bazıları Bovicelli, Caccini, Zacconi gibi öğretmenler tarafından yazılmış eserlerde toplanmıştır. Diğerleri ise kullandıkları pratik bilgilerdir. Eski İtalyan Ekolü şarkı sanatı hakkında kabul ettiği teoriler şöyle sıralanmıştır:

1 — Öğrenciler nota, egzersiz ve solfej kapsayan genel bir müzik kültürüne sahip olmalıdır.

2 — Öğrenciler ilk çalışmalarını normal bir ses tonu üzerinde yapmalıdırlar. Ses tonunu inceltmek veya kalınlaştırmak sonradan gelir.

3 — Ses zorlanmamalıdır. Hacimli ve zengin sesler ancak basit egzersizlerin hazme dilmesinden sonra zamanla elde edilir.

4 — Notaları uzatarak söylemek şarkıcılıkta çok önemlidir. Pürüzsüz bir ses tonu elde eden öğrenci ancak zamanla crescendo ve decrescendo çalışmalarına geçebilir.

5 — Nota güçlükleri olan şarkıları öğrenmek en son adımdır. Öğrenci zor pasajları sürekli olarak çalışmalıdır.

6 — Sesin kalitesi baş ve göğüs boşluğuna göre değişir. Ses çalışmaları buna göre ayarlanmalıdır.

7 — Şarkının sözleri anlaşılacak şekilde rahatlıkla söylenmelidir.

8 — Şarkının şarkıya katıldığı özel anlayış ve renk önemlidir.

9 — Nefesin şarkı söylemede rolü büyüktür. Şarkıcı düzgün durmalı ve rahat nefes almalıdır.

Bu dokuz esas eski öğretmenlerin eserlerinde yazılmıştır. Yeni öğretmenler ise bu ilkeleri bu ana prensipler üzerine eklemiştir.

Şarkı söylemek kolay olduğu kadar da zor bir sanattır. Çünkü gerçekte bir kaç esasa dayandığı hâlde tüm olarak uygulanacak bir metodü yoktur. Öğrenciye kabiliyeti çerçevesinde çok iş düşer,

Haftanın incisi

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Alan da kaçan mı ?

Vahakin Aslanyan, Radyo senfoni orkestrasının seyahati en çok seven üyelerinden biridir. Hemen her yaz bir yerlere giderek dinlenir ve gördüklerinden kültür olarak yararlanmaya gayret eder. Bu yıl da yorucu emisyonlar bitip, orkestra tatile girince, Vahak'ta daha çok önceden tasarladığı ve gönlünde yaşattığı seyahat programını gerçekleştirebilmek için hemen faaliyete geçti. Tabii bu faaliyetin ilk durağı para bulmaktı. Zira her iş gibiseyahat te parasız olmazdı. Fakat bu problem onu pek ilgilendirmiyordu. Çünkü radyodan nasıl olsa iki buçuk aylık bir alacağı vardı, bu da yeni zamlarla onun hesabına göre en azından 3900-4000 lira ederdi. Alacağı aklına her geldikçe, müzisyenlerin sendikasına dua etmekten kendini alamıyordu. Öyle ya sendika olmasaydı bu kadar parayı nasıl alacaktı? Onlar Radyo idaresi ile uğraşmışlar didişmişler bu zamlı kaşeleri koparmışlardı. Sözün kısası Vahak keyifliydi. Ve aynı keyifle Radyo muhasebesine parasını almaya gitti. Bordroya baktığında tahmininde yanılmamış olduğunu sevinçle gördü. Hakikaten de alacağı 3900 küsür lira tutuyordu. Yani, ufak bir ilaveyle küçük bir seyahati yapmaya yetecek bir para. İmza yapı bastı Mutemed paraları sayarken o da gözleri yarı kapalı hayale daldı..

1500, 1600, 1700, 1800 ve mutemedin sayması durdu. Belki adam yorulmuştur diye sabırla bekledi. Fakat karşı sıradakinde hiç bir hareket görmeyince yüzünü kızdırarak «gerisi» diye sordu. Mutemed «hepsi bu kadar» dedi. «Fakat ben brodroda 3900 küsür lira görmüştüm.» Mutemed «brüt olarak gerçekten de öyle» diye karşılık verdi. «Fakat artan kaşelerinizle birlikte gelir verginiz de arttı.» gülerek «Siz vergi vermezseniz devlet nasıl yaşar» diye espri de yaptıktan sonra, bu verginin teknik izahına girişti. Fakat Vahakin kulakları artık bir şey duymuyordu. Bütün aklında kalan 3900 elde var 1800 rakkamıydı. Yani kaçan bir seyahatin toplamı, ayaklarını sürüye sürüye muhasebeden ayrılırken yegâne tesellisi «hiç olmazsa devletin benim sayem de yaşadığını öğrendim.» dedi.

Ayhan TURAN

memor arkasıdır arasında hoş bir mevzu olmuştur.

Brahms'in görünüşünde 40 yaşını geçtikten sonra değişiklik olmuş, sakalları çıkmış, sesi kalınlaşmış ve Alman Requiem'in romantik bestecisinin çehresi yerini bir senfonist bestecisinin çehresine bırakmıştı.

Büyük bestecilerden Haendel, Beethoven, Schubert, Bruckner gibi Brahms da bütün hayatı boyunca yalnız yaşamıştır. Gayet hassas bir ruha sahip olan besteci dostuna yazdığı bir mektupta evlenmeyi söyle izah ediyor: «Evlenmeyi çok arzu ettiğim bir devirde eserlerim konser salonlarında ısıtılmıyor veya çok soğuk karşılanıyordu. Böyle bir başarısızlıktan sonra eve dönüp soran gözlerle bakan bir kadına «yine muvaffak olamadım» demeye tahammül edemezdim. Sevdiği, inanmak istediği erkeğe başarısızlığından dolayı acıyan bir kadın. Böyle bir şeyi düşünmek bile istemem».

Başarıya ulaştıktan sonra belki de aradığını bulamadığı için bir türlü evlenmeye karar veremiyen Brahms'in küçük gönül maceraları olmuştu ama aralarındaki ilginin derecesi hiçbir zaman bilinmediği hâlde Robert Schumann'ın karısı Clara'nın bes tecinin hayatındaki tek büyük aşkı olduğu kabul edilmektedir.

Brahms kendisinden 14 yaş büyük olan Clara'nın ölümünden bir sene sonra 1897 de karaciğer kanserinden hayatı gözlerini yummuştu.

YAZISIZI

DUNYA
İLAN TARİFESİ

Başlık maktuun	125 - TL
Ötüm Mevaid, te	
şekkür 5 cm kadar	100.- TL
2-3 sayfa santımı	30 - TL
te sayfalar	35 - TL
üçüncü Nisan.	
Nikâh maktuun	80.- TL
Kayıp İlanları	
maktuun	15.- TL